

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (névmagyarosítás; előléptetések, megfeszítések, irányezik: népképviselő; budapesti napló; panszláv és egyéb mozgalmak, a homoeopathiai tanítók ügye, Stancsics népkönyve, 's a t. magyar játékszini krónika, 's a t.; Hontmegye (a vécei jobbágyság ellen a dézma megtagadása miatt hatalomkar rendeltetik, 's a t.) Liptó megye (jegyzőkönyv-hitelesítés körüli vitázat, nádorunk ó fens. magyar levele örömmel fogadtatik, a nemzeti játékszinre megajánlott összeg még sem (!) hajtatott be, husárszabás, 's a t.); jótékonyaságok; egri szüret és ünnepélyek S o m o g y b u l Fáy András nyilatkozatára a Pesten föllátható protestans főiskola ügyében, hírlapikivonat; 's a t.) Szervia (Mihály hg a bánóságba utazott; Sándor hg körlevele; moszka politika; 's a t.) Spanyolország (vélemény Spanyolország jelen állapotjáról; 's a t.) Anglia (egy kis botrány a kir. ssalágban; -s a t.) Franciaország (részletek a moszka ezár vallási türelmetlenségéről; 's a t.) Értesítő. —

Magyarország és Erdély.

Névmagyarosítás. Ö es. k. felsége Karpff Ágostonnak, a győri kir. akademiában a politikai tudományok és váltójog tanítójának vezetőkénevét Karpvas y ra, Kohlmann Károly pesti rézmetszőnek pedig Vidékyre változtathatni kegyelmesen megengedé.

A' nm. m. k. udv. kamra *Grossschmidt Imre* előléptetése által a' mármarosai k. kamrai igazgatóságnál megürrült első lajstromzó tisztségre Udránszky Lajos másod lajstromzót, ennek helyére Schöffmann Sándort, 's lajstromzósági járulnokoká Freudhoffer Jánost; továbbá az ó-zólyomi megürrült bányászkamrai irtoklásra Várady Péter főkamra-grófsági kancellária járulnokat, végre az ó-gradiskai megürrült sómázsásságra Marinovich Emil eszéki sóhivatalbeli gyakornokot alkalmazá.

(Megfeszítetés). A' m. gazd. egyesület kertészeti 's gyümölcs-termesztési szakosztálya f. é. octob. hava 19. és nov. 9kén tartott üléseiben azon hazánkfiai közül, kik a' gyümölcstermesztés virágoztatására fordított kitünő buzgóságuk, 's részint személyes oktatás, részint csemeték osztogatása által e' közhasznú iparág emelése tekintetéből különös érdemekkel bírnak, következő egyedekeket határoza érdemeikkel megfeszíteni: Wölkel József községi polgárt, Vásbán, Bazalicza Mátyás nyitrapereszlényi lelkészt Nyitrában, Laczó Endre jolsvai elemi tanítót Gömörben, Urbánék Ferencz majtényi lelkészt Pozsonyban, Kubács Károly m. táblabíró Zalában, Szemán Benjamin b. csabai néptanítót Békésben, Letulé Bernárd n. károlyi kerttulajdonost Szafinában, Kuzma Pál f. almási és Matuska József f. rakonczai lelkészeket Hontban. 'S minthogy e' munkás és érdemteljes hazánkfiaink egyikét sem vala szerencsénk a' gyűlés színén szemlélni, az odaitélt érdemeik részint a' fiók-egyesületek, részint hol ezek nem léteznek, az illető hatóságok útján fognak a' M. gazd. Egyesület f. é. nov. 10kén tartott közgyűléséből átküldetni. Pest nov. 11. 1842. Török János. egyesületi előadó. —

(Népképviselő.) Különösen, mondhatnám, furesán vagyunk a' hajdankor eszméjével 's annak eseményivel; életbölcsességünk gyakran olly déljütűnek használja ezeket, mikkel csupán ezek iránymutatásával érhetni biztos partot köz 's magány-életünk tengerén; olly sziklának, melly rendítetlenül daczol a' vélemények vész hullámaival, 's nem ritkán alapjaul ohajtatink 's kívánatink özön serege létesítésének: majd kikaczagjuk az óság százados porlepte maradványait, kigunyoljuk a' régiséget, mellynek megszellőztetett leple alá mégis jól esik ottan ottan bekandikálni; szóval most akarjuk ezt, merthajdan is úgy volt, majd nem kell az, mert régenten is úgy volt; azaz: ha akarom vehes stb. És, kérdőtisztelt olvasóm: mi oka ezen változékony értéknek? igen egyszerű 's az életben olly közönségesen ismértetes rugó: az enyim 's tiéd fogalma, 's mind azon láz, melly az érintettem eszmék megpendítésére, gyöngébb vagy szilárdabb idegzetű lényünket keresztül-borzogatja. Igenis, a' szellemi világban is hatalmas tényezők ezek, 's főszerepet visznek, bár egyszer egyik, másszor másik szenved alárendeltséget! Ne gondolja senki, mintha én a' régiségnek, magában 's magáért nagy barátja volnék, vagy azon zászló hiteül esküdtem, mellynek jelszava multat a' jelen rovására dicsőitni; sőt úgy vagyok meggyőződve, mikép ott, hol tenni kell, hol reformra van szükség, szóval: hol nem szembekötődít akarunk játszani, hanem résztörésre jött a' dolog: nem az az emeltü 's indítóok hogy ez előtt is, 5—6 századdal például, úgy volt, hanem jelen körülményink szoros, higgadt, 's minden oldalról szemügyre vétele. Isten mentsen, a' régiségre allegálást eldöntő ügyérdembelinek tekinteni!! Ezen szempontból indulva ki, ámbár igen jó ha történelmi nyomára is akadunk a' népképviselőnek, de én azért mégsem vitatkozom a' Zsigmond 2d. vagy kisebb decretuma előbeszédében: „convocatis ex omnibus regni nostri comitatibus, ac districtibus, civitatibus, oppidoribus, ac liberarum villarum regiae jurisdictioni pertinentium” stb. olvasható, kivált út utolsó szó értelme fölött. Mire meg lehetne jegyezni, hogy egy-két kivétel nem szabály 's nem érvényteleníthet századok hosszú során keresztül gyakorlott jogokat; felhozhatnám azon rég begyepesült történelmi nyom szomorú következtetést, mi alkalmasint gyászossá könnyen leendhete, ha Béla elég lelki éberséggel 's jelenléttel nem bírandott, 's melly nyomot én, a' köznép ügyében nem kedvezésből hozhatnék föl lelkiismeretesen; megemlíthetném, hogy a' törvény, mint minden kiváltság, szabadíték stb. gyakorlat nélkül csak holt betű, irott malaszt. Mindezt, 's más egyéb a' népképviselő történelmi 's törvénykönyvi nyomát, melly kettő közt azonban lényeges különbséget egy esetet sem látok, mindkettő csak történelmi 's egyéb könnyen érvénytelenítő czáfolkokat mellőzve, mellőzve azt, hogy egy 1405ki decretum előbeszédje, a' népképviselőt alkotmányunkba szövéstét még igen kétesíti, mellőzve továbbá, hogy az említett két adatocská a' népképviselőnek igen csekély vagy épen semmi gyakorlati oldalára mutat, 's végre, hogy ki a' magyar történet 's jog-tanban csak kissé is jártas, az M. Teréziaig önkény alatti magyar pórnak alkotvány-tényező, kiegészítő jogokat de még csak jogot sem tulajdoníthat, mellőzve mondom mindezt, tekintsi: csak a' jelent, vegyük komoly vizsgálat alá népünk helyzetét 's viszonyát, 's lássuk miféle ezélt érünk népképviselő által. Anglia 's Franciaországban, 's ezekre olly gyakran szeretünk hivatkozni, az lehet választó, kinek pénze van, választatható kinek még több van, mert az alkotvány alkotója nemcsak azt hitte, hogy vagyonos szereti hazáját, de azt is, hogy csak az lehet független, atyá-

ink is úgy gondolták, 's igen természetesen, hogy vagyonszeres lehet függetlenséget, 's ezért tevék le a' nemesség, mint egyedül birtokosok 's birtokképesek kezei között az alkotványos jogokat. Tegyen azonban bármit Anglia 's Franciaország, teltek legyen színté bármit őseink: a' kérdés ott, hol alkotványos jogok birtokosáról van szó, függetlenség 's miveltetés körül forog. Függetlenség ohajtom a' választót 's választhatót, mert ilyenről föltehetni legalább a' vesztegethetlenséget; vagy miveltetés annyira, hogy szellemi miveltetésén alapult szilárdsága vesztélyes hatással daczolhasson, hogy tulajdon javát átlássa, 's üvegen általmézet ne nyalassanak vele, mérget édes labdacokban ne vegyen be, 's ne szoruljon sáfárokra, kik önérdékeiket, közjó leple alatt, gyakran igen finomul palástolják. Most fiat applicatio. Első kérdés: milly fokán áll népünk a' miveltetésnek? A' felelet erre csak szomorító lehet. Azonban nehogy bujódni — ajtócskát láttassam keresni, elengedem a' miveltetést, mert hisz így még alkalmas kézikönyvekről, tanító-képző intézetekről 's a t. kellene gondoskodnunk, ezek pedig nemcsak ékes szónoklatot hanem tettet is igényelnének, eredvényök legalább félszázaddal hátra lökne az emancipatio nagy munkáját. Második kérdés: független é népünk? Teljességgel nem mindaddig, míg földesuri viszony 's hatóság létezik. Hisz hány miveltetlen 's jobbágy nemes van hallom az ellenvetést! Az igaz, 's ép az a' kérdés, hogy öregbitsük é a' miveltetlen 's függésbeli nyers tömeget? Azonban küldjön minden nem nemes helység megyei gyűlésekre tiszt- 's követválasztásokra két-két vagy több tagot: mit fognak ezek tenni? mit urok parancsol. 'S ki ezt tagadni akarja, az nem ismeri az ur 's jobbágyok közti viszonyt, az nem tudja, vagy nem akarja tudni, hogy meglehető urbéri törvényink daczára is, elég módja van földesurnak jobbágyit oda vinni hová akarja, szeressék őtet vagy féljenek tőle; ott kedvezésből, itt félelemből. Adunk é hát valamit a' népnek, mostani helyzetében, a' képviselővel? Igenis, mit magyar közbeszédként így hínak: „nesze semmi fogd meg jól.” Adunk eszközt a' birtokosság kezibe, mit gépelyül használjon szándékai létesítésére, adunk egy nyers tömeg mellé még tíz ollyat, physikai argumentumokkal fog majd, a' szabadság gunyjárta végezni, 's mellynek lelkiismerete és szabadsága egypár pohár boron vásárolható leend. Egyébiránt ha a' népsorsa valóban szívünkön fekszik, ha csakugyan tetteleg akarjuk őt az alkotvány javában részeltetni, legyen igenis népképviselő. Legyen képviselő az, kit értelmi miveltése aljas tettekre bocsátkozástól megó; legyen választó az, nemes vagy nemtelen, ki földesuri hatóságtól menten anyni vagyonnal bír, hogy gyalázatos érdek bünpenzért lelkét áruba nem bocsátja így mig egyfelől a' visszaélések 's emberiség-aljasító czinkosságok lehető korlátozásáról gondoskodunk, másfelől hatalmas ingert nyújtunk jóllét kivívására. Igaz ugyan, hogy elégtelenség illy esetben is lenne, támadnának álnépbarátok, kik a' vagyont 's vagyonos osztályt gyűlöletessé erőködnének tenni; de valamint az emberiség természetében fekszik, hogy egyenlőség lehetlen, 's ha szánjuk is az élet terheivel küzdő kézmivest azért, hogy első rangu dynasta nem lehetett, rajta csak úgy segíthetünk, ha nyomasztó sorsa fekete rajzolása helyett inkább kereset-módhoz juttatjuk; úgy nem lehet statustan egészen tökéletes; 's legjobb az, melly míg egyfelől a' visszaélések ellen magát lehető legczélszerűbb módok által biztosítja, másfelől legkevesebb hiányokkal küzd. —

Budapesti napló. Rendkívüli időben élünk 's rendkívüli eseményeknek tekintünk elébe, mert a' rendkívüli mozgás annyira általános, hogy már az időjárat is elhagyá szokott ösvényét 's vágatva és rohanva halad 's hátrál, mikép kedve telik, az őszi langy időt egy pár óra alatt ropogó téli fagy váltja föl, 's alig földi hó a' házakat és hegyeket, 's villám és mennydörgés vígan szeldeli a' levegőt. Mind ez három nap alatt ment véghez fővárosinkban, 's ne esodáljuk azután, ha találkoznak, kik szentül hiszik, hogy a' világ nem sokáig áll, vagy pedig gyökerestül megfordul. Az időn kívül más mindenféle mozgalmakról is szólhatunk, mik közt legfontosb mindenestre a' tótsági mozgalom, melly itt is terjedez, 's mind tót mind pedig rácz nyelven nyilatkozik, 's minő e' mozgalom szelleme, kiviláglik ezen parányi adatból is. Kevés nap előtt 3 ifju ment karöltve az utcán, kiken látszott, hogy nem böcsületes mesteremberek, hanem aféle literatus urak, kik hivatalra, vagy ügyvédi oklevélre készülnek. Az egyik magyarul kezdte szólani, de a' másik rögtön mérgesen kiálta: „Ne láj!” (Ne ugass!) és azonnal rácz nyelven beszélgettek. Urak! a' kutya szokott ugatni, 's megkorbácsoltatik, ha alkalmatlanok; nálunk nem uralkodik a' korbács, hanem bizonyos más bírodalomban, 's ebből láthatják Önök, hogy a' gyönyörű „Ne láj!” nem ránk illik. — A' mult alkalommal említett 5ik német színház hatalmasul készül, pedig időszaki sajtónk, 's még egy német lap is, egyhangulag gáncsolá e' nemzetiség 's egyszersmind erkölcsiség elleni bünt. Egy ismerősünk erre azt jegyzé meg, hogy már most csak azért sem marad el e' botrányos tény, mivel a' nyilvánosság ellene nyilatkozott, 's ezen ismerősünknek vagyis tisztelt barátunknak igaz lehet, mert hosszas tapasztalásból tudjuk, hogy az efélékhez szokni nem akaró jó urak már csak dacból is megmaradnak fonák határozataik mellett, hisz az egész világ esalatkozhatik, de ők nem. — Közelít azon szomorú idő, mellyben a' hajóhidat majd kiszedik, 's a' két városi közönség életét ismét naponkint kockára teszik az átjárás csolnakrendszerrel, melly már annyi emberéletbe került. Vannak, kik mondják, hogy ez évben e' tekintetben igen üdvös újítások és javítások fognak történni; de ezek alkalmasint esalatkoznak, mert ugyan mi-

nek most már javításokat tenni, miután a' lánchíd néhány év múlva el fog készülni. De hátha addig még néhány embert nyel el a' Duna? Az sajnos ugyan, de hiszen egykor ugyis mindnyájunknak meg kell halnunk, 's igye' körülményben is találhatni némi kis vigasztalást. — Bloch Móricztól magyar-német szótár van sajtálható alatti, 's Kunoss Szófüzére is új kiadásban jelent meg, minek a' panszláv urak igen örvendnek, mert végre csakugyan átlátják, hogy magyarokká szükség lenniök, miután hatalmas pártfogójokban tán olly annyira még sem bizhatnak, kit most a' maroknyi eserkesz nép olly lelkesen dönget, mintha csupán arra teremtetett volna. És épen e' tekintetből azt hisszük, hogy ezen urak nem félelmesek, 's legfőlebb is csak szánakozásra méltók, vagy szükség esetén törvényink kéréslelhetlen alkalmazására, ha talán túl merészlenének azoknak korlátin terjeszkedni. — Buzgó népbárátunk, Stanesics Mihály, ígérete szerint folytatván, a' népnek megbecsülhetlen olvasmányt nyújtó „Népkönyvtár“ a' jelen pesti vásárra a' 3ik füzetet készíté el, mellynek tartalma: iróiszámadás; besztercei ut; község tanítója; üvegekészítés; két földműves beszélgetése; könyvajánlás; iparegyesület. Ezekből kiemelendő főleg a' község tanítója iránti javaslat, mit a' szerző már más munkájában is megpöndíte, melly rövideden ez: a' tanító számára hasítson ki a' község falu közelében 35 hold földet 's azon a' tanító, minden egyéb fizetés nélkül a' növendékeket napszámokul használván, gyakorlatilag tanítsa a' gazdaságra, 's elméleti tudományokra csak tőlen; nője pedig női munkákra oktassa a' lány növendékeket. Az eszme jó, 's bár olly könnyen foganatosítható volna, mint a' millyen jó. Kiemelendő még az urbéri váltság magyarázata 's ajánlata is. A' 108 lapnyi füzet ára csak 10 kr. p. E' vállalat nagy hűzágát pótolja irodalmunknak, mert könyveink többnyire csak tanultak számára iralvák, e' Népkönyv pedig a' nép érdekeiről könnyen érthető népi nyelven szól: kívánatos tehát, hogy az ollog terjedjen a' nép közt, mire a' lelkes, szbíró urak 's kik a' néppel közelebbi érintkezésben állnak, legtöbbet tehetnének; mi csak azokhoz szólhatunk, kik lapjainkat olvassák. — E' napokban nyomtatott Beimelnél: Theses ex Universa Homoeopathia“ vagyis a' hasonszenvi tan 13 pontba foglalva. — Fels. urunk t. i. 1837ben k. rendelet által, méltatván mindenkinek sérthetlen jogát saját éltéről gondoskodhatni, fölmentette a' hasonszenvet minden nyomástól 's megengedte, hogy az mindenütt, katonaságot sem véve ki, szabadon gyakorolathassék, de megtanulására eddig nem volt alkalom, mi által sok hiba sőt visszaélésnek is tág út vala nyitva. E' hűzágát pótló pesti orvostanár Ivanovics Endre ur folyamodott felsőbb engedelemért, hogy a' hasonszenvet mint rendkívüli tant díj nélkül taníthassa az orvosi kar épületében, folyamodása először a' n. m. m. helytartó tanácsához küldetett, innét hihetőleg a' pesti orvosi karhoz utasítandó véleményadás végett. — E' pontok által kívánja a' t. orvosi ur a' hasonszenvet, mint ez jelenleg van, általános vázlatban megismertetni. Mi a' hasonszenvre életét bizó közönség nevében bizton reméljük a' tiszt. orvosi kartól, hogy e' tant, mellyet saját belátása után is árthatlannak vall, de miüdvösnek is m. erünk, további tökéletesedésében gátolni nem akarandja, miért ne lehessen az, a' mi benne jó, az emberiség közjavává, és miért gátolnók, hogy a' rozsdá nyilvánosság és idő rostájába kerüljön. — Nemzeti színpadunkon f. hó 4kén adaték „Beatrice di Tenda“ dalj. 2 felv. Markovicsné mint vendég, nézők igen esekély számmal; 5kén „Velencei kalmár“ színj. 4 felv. Shakspeare-től; 6án „Nagyidai cigányok“ néprege 3 felv. Szigliget-től; 7kén Erkelné jutalmul bérszünettel „Az ördög naplója“ Vaudeville 3 felv., francziából ford. Egressy Benj., zenéje Egressy B. és Szerdahelyi-től; ez énekes színmű elejétől végeig igen élénk mulattatá a' közönséget; Párisban az olly apróságokhoz jobbadán ismét daljátékok 's népdalokból szokás a' zenét kölcsönzeni, 's ez egy részben itt is utánoztaték, minek igen kedvező hatása volt; közönségünk idővel az olly színműveket bizonyosan meg fogja kedvelni, 's ezekkel ha jók, az aljas és erkölcsrontó német bohózatokat lehetne kiirtani; Sikán „Pajkos jurista“ vigj. 5 felv.; 9kén „Bájital“ dalj. 2 felv.; Füredy a' kolozsvári színházról Belcore szerepében mint vendég lépett föl, kellemes hangja tetszett; 10kén Lendvay jutalmára bérszünettel először „Othello“ szomoruj. 5 felv. Shakspeare-től; eredetiből ford. Vajda. Egy hete már, hogy elővásárunk tart, de mindeddig vásári színházi közönséget nem igen láthattunk, mi azt mutatja, hogy e' sokadalmat aránylag kevés idegen látogató meg, mit részint a' rozsd időknek 's „magyar“ országutaknak, részint pedig a' kereskedést lesújtó legújabb szerb mozgalomnak kell tulajdonítani, mert ez utóbi tártományunkból alig láthatni embert a' vásáron. A' gubacs 's hamuzsír jó áru.

Hont. Folyó hó 2kán tartott törvényszékünk a' nyári dézmat megtagadó Coburg hg vézei jobbágyainak ügyét tárgyalá. És ti emberiség botránya követetik el, mert a' törvényszék tagjai az igazság és az emberiség bajnokai — 's az oda vonuló katonák csak ezek itéletét hajlandják végre, és nyomukat nem zavar de rend, nem nyomor és pusztítás de ipar és jólét követendi: a' kitűzött végrehajtási napon miután a' jobbágyok a' törvényszék szigorú felszólítására sem hajolván, a' dézma miatt ellenkeztek, 's nyilatkozással megadni nem akarták, a' közellező helységben már már készen álló katonaság megjelent, és kik ezuttal is dézmaadáshoz tetteg járulni nem akartak, megvasaltatva e' megye börtönébe hozattak és vagyonjukból dézma, és a' reájok kivetett költség, mit kevesbitett a' katonai parancsnok, és a' törvényszék tagjainak azon felebaráti és nagylelkű érzetök, hogy napi díjokruul leköszönvén a' sorsverettek létét mennyire annyira enyhíték, megvétezték; az ellenálló bebörtönzött jobbágyok közül pedig a' megyei törvényszék, minthogy e' vétkeket nem annyira macacsságbul mint tudatlanságbul követék el, kit 2heti fogságra és 12 páczaütésre, a' legfőbb vétkeket pedig 24 páczaütésre ítélte el. Is ten adja hogy a' rablás, tolvajlás és gyujtogatással egy fokon nem álló ellenszegülők büntetése által, valamint ezek — ugy sorsukat honnsírató övéik is az erény utjáról el nem térve, ezentul is iparnak szentöljék keblököt és kezököt. Horváth Miklós.

Liptómegeci közgyűlés oct. fogytán. Hat hét óta kevés napot kivéve keskeny völgyünkben esik, a' hegyek hóval fedetvék, mi miatt sok helyütt még az őszitnem vethettük el, a' burgonyák legáláb harmadát sem áshattukki. *)

Illy állapotban talált mirket oct. 24ke, mint ez évi 3dik évnegyedes közgyűlésünk napja. Nem esoda tehát, ha e' közgyűlésen Liptómege rendei szögyűlésünk gyérebbe 's minden nélkülözhető elmaradása mellett jelentek meg, közgyűlésünk azonban élénk volt. Ugyanis mindjárt első nap a' két időközben tartott közgyűlés jegyzőkönyve hitelesítésekor hosszabban vitakoztak a' Rdek a' felől, hogy miután 1841. dec. 29kétül f. év aug. 12ig itt tanyázott lovasság legközelebb összevonuláskor általunk megyénken kívül láttatott el, 's az ellátásra szükséges cikkek kész pénzért szereltettek, szükség é ezen ellátás költségit bizossági számadáskor névszerinti értékben beszámíttatni, vagy nem? végre azon oknál fogva, hogy ha valamely megye a' katonák olly alkalmokori eltartására szükséges élelmezést kebléből kiszolgáltat, a' vontatók beszámíttatni szoktak, a' kérdés igenlőleg döntetett el. E' napon felolvastatott egy k. kir. leirat, melly által ő fels. megyénk főorvosának egy tudomány. egyetemt. küldött oklevél elfogadását kegy. megengedni méltóztatott. A' többi idő scontro-olvasásra fordíttatott. Másnap a' scontro folytatott olvasását követé a' husár-szabás. A' marhahus ára Sz.-Miklósson 10 kr., egyebütt 9 krra csökkentetett; egyéb husafaj előbbi árban hagyatott. A' negyedik évnegyedes közgyűlés dec. 27kére tüzetett ki. Nádor ő cs. kir. fens. a' nemzeti színházra ajánlott summa részünkrül minél hamarábbi beküldését sürgető első magyar levele öröm-éjjennel fogadtatott: egy másik a' Ludovica magyar katonai intézet pénztáráról 1840re ország.-pénztári hivatal által vezetett számadásokat közlő magyar levele kedves tudomásul vétetett. Ugyan e' napon több magányérdekű tárgyon kívül felolvastatott a' nm. m. k. httan. azon intézvénye, mellyben a' felküldött törv. széki jegyzőkönyvből kitűnven az, hogy egy itteni rab évnegyedenként negyven botra íteltetett, ezen megye oda utasíttatik, hogy magát jövendőre a' törvényhez szorosán alkalmazza, mi is a' tisztügyési hivatalnak kiadatni rendeltetett. Harmadik napon különféle helytartó tanácsai intézvények tárgyalatása közt a' szökevény katonák száma olly tetemesnek tetszett előttünk, hogy elmékedni kezdénk az 1830. 's 1840. országgyűlésen hozott ujonczok állítása iránti törvényekről 's elmékedésünk eredménye hozott a' rosz az érintett törvények által elenyészte nincs, hogy a' haza iránti szeretet megállapítására és ön-feláldozásra a' sorshuzás nem elég. A' nem-nemesek ismételt összeírása sommatját minél hamarabb felküldetni sürgető intézvény következtében határozatott, hogy a' szolgabírák ez ügyben pontosabban járjanak el. Egy megyénk által kiadott nemesi bizonyáglevél a' nm. httan. által megsemmisítetik, mert a' kinek részére kiadott, ámbár liptói nemes családból származik, de most Békésmegyében lakván, nemesi jogok használatában nincs 's e' miatt rövid uton nem boldogulhat. Némely vegyes házasságból nemzett 's az ág. vallásra térhetési engedelmet szorgalmazó nőszemélyek folyamodásikra kiadott legfelsőbb leiratok olvastatásakor szóba hozatott a' kath. hitbeni hathéti oktatás; Liptó vármegye még 1838. végzésileg elhatározá az érintett oktatás megszüntetését. Későbbi közgyűlésünk ezen végzést annyiban módosítá, hogy ezt csak az akkor már közelgő országgyűlés végeztével, ha ez arról nem intézkedendik, hozzuk foganatba. Az 1840ki országgyűlés elmult a' nélkül, hogy ez ügyben törvényt kaptunk; azért utána tartott első közgyűlésünkön a' hathéti oktatás megszüntetése újra szönyegre került 's végzéstől, hogy a' kérdéses oktatásra senki sem fog ugyan állíttatni, de ha önkint ki akarja állani, abban nem fog megakadályoztatni. Az azóta terjesztett nép művelődési értekezések annyira hatottak ránk, hogy a' hathéti oktatást ellenőknek legkitűnőbb tagjai hajlók azt pártolni, ha kiállása után mindjárt az áttérhetés megengedtetnék, minek érthetése végett megjegyezzük, hogy Liptóban csupán pórnök, kik iskolába soha sem jártak, és soha sem egyik sem másik vallásban illő oktatást nem nyertek, folyamodnak az áttérhetési engedelmeért; 's illyenekre nézve is a' kath. hitbeni oktatást megszüntetni csakugyan minden művelési eszmével ellenkezőnek találjuk. — Némi feleselés után határozatott, hogy az illető járáskor szolgabírái a' hathéti oktatásra utasított személyeket kérdezzék meg: akarják e' azt kiállani vagy nem? egyébiránt legyen hitekök 's kedvök szerint. E' közgyűlésben a' honi pénztár jövő évrei megállapítása 23,408 fr. 's néhány kiban állapíttatott meg. A' zsidók csak annyit fizetnek adó fejében, mennyit eddig fizettek, ámbár számuk évről évre nő, 's a' melly urasági földeket eddig a' jobbágyok, kik minden marhától, tehát attól is, mellyet mint bérlők tartottak, adót fizettek, árendáltak, azokat most a' zsidók még kamrai urodalmakban is bérlék. —

Eger. oct. 24kén. Szüretünk nagyobb része bevégeztetett, és csak itt ott található még szedetlen szőlőt, mellynek gazdája használván a' kedvező időt, jobb bornyerés reményében szüretét későbbre halasztotta; de nem kevés van ám ollyan is, ki kádhiány miatt szedésével felhagyni kénytelen volt, mig korább szedett termését lesűrheti. Fájdalom! — ezeknek keservesen esik a' szüret, mert néhány nap előtt a' jó idő megváltozván szünetlenül esik, 16 — 17kén pedig már a' fagy is általán leforrozta a' zöld leveleket, mi kivált a' fekete szőlőre is igen rosz, mert szedéskor lehullnak gerezdjei. Általán azonban szüretünkkel meg vagyunk elégedve; a' jobb fekvésű hegyek terméséből igen jó asztali bort várhatunk, sőt — magunkról szólván — itatra jobbat a' tavalynál, mert hiszen mi jó van abban, mit az ember nem izlelhet? a' tavalyi borok pedig jobbadán olly kemények, hogy — mint mondani szoktuk — csak lengyel és orosz gyomorba való. Vajha e' jó vélekedésünket keblől méltányolnák 's minél előbb megszábadítnának azoktól bennünket! — Mi a' termés mennyiségét illeti, e' részben emberi gyarlóságunk próbaköre téteték 's — meglehet — a' gondviselés megakará mutatni, milly sokan nem érdemlik jóságát; — termést adott annyit, hogy helyét talán a' nagyobb rész nem találja, és alig van egy két gazda, ki kádiban, hordóban szükségét nem szenvedne; általán a' tavalyi elég bő termést kétszeresen haladja, nem igen van élő ember már, ki valaha ennyi bort szüret volna, és még is vannak, kiknek kevés! legyen nekik az ő hitök szerint. Soknak bora kádban marad, mert a' hordó megregrága, párját vasban 15 sőt 20 ftal is fizeték, holott mondják 12 ftért is meg lehet tölteni; így tehát a' bor olcsóbb a' hordónál, tudok azonban jobb

középnem mint vesz kedvező i szetesen mák, zen röppenty vig szüre emlitésé részint l vezetről különös ber 18k emléket közösen zetbe lép meg a' li gas vend atyját tis azt hívök fogjuk fo nem így latságot onnan 1 vón vala elértem kalandoz mos cso ne melle vőnek ro dü pap, és az „é nek öss nyöreit, ves gazo ozsonná vala, mi ról — ki zette, 's rék gaz halmazá hosszu harsogó durrogó városi nek — V dalolva czolni a rakánk ket, mi tüzelés mig vég tüzzel lett 's emelke két óra oszlott teltein raszto képe a zen vo láttuk, gadtur lesétál jének

nyire melly és erő vélem is fena még p gyeni Somo litotta szág káros uj eg létez tudor sőt n egye

*)

köznepek vagy hordója nincs, vagy pénzre van szüksége, 's így borát adni kell mint veszik; pénzes vevő pedig nálunk kevés van. E' rendkívüli bő termés és kedvező idő, mely bennünket mintegy másfél hétig folyvást örvendeztet, természetesen vig szüreteket idézett elő; tartattak is több helyen nagyobb szerű lakomák, zenés multságok és az illy alkalommal elmaradhatlan fegyverpogás és röppentyűzés (rakétázás) sem hiányzott; mindezekről írni fölösleg, mert hisz vig szüret és lakoma honunkban igen ismert dolgok; nem tehetem még is, hogy említést ne tegyek egyikéről e' vig szüreteknél, részint különössége miatt, részint hogy az olvasónak némi képzete legyen azon gyönyörűléveztéről, mellyben részesülénk. E' szüreti multság már hely tekintetében is különös vala; azonban érdekesbíté azt a' czél, melly azzal párosították. October 18ka volt azon kettős ünnep, mellyen 1) a' hős Dobó egri diadalmának emlékét ültük 's 2) azon nap, mellyen 50 évvel ezelőtt nm. Pyrker J. L. jelenben közösen tisztelt patr. érsekünk, alsó-Ausztriában Lilienfelden a' cisztercozi szerzetbe lépett, 's e' lépte emlékét az idén ugyanazon napon nagyszerűleg ünneplémeg a' lilienfeldi zárdában mint a' Jelenkor már említé, nagyszámu tisztelői és magas vendégek körében. Mi sajnosan érezők, hogy a' jeles férfinak, kiben Eger atyját tiszteli, dicsőítő félszázados emlékünnepe jelen nem lehetünk 's mármár azt hívők, hogy tiszteletünket kebleinkbe zárva, házi csendes körünkben némán fogjuk fohászninkat egekbe küldeni: magas jótévőnk hosszú életéért. Azonban ez nem így lön. Nt. Sisvay Márton érs. titoknok és t. b. october 18ára szüreti multságot rendelt 's mintegy 120 személyt hívott-meg szállására az érseki lakba, onnan 1 óraker délben az Eged *) tetőre indulandók. Én elfoglaltatva levén valamivel később indulék a' társaság nyomán, 's egy órai fárasztó séta után elértem az Eged oldalán néhány kifáradt és szinte elkésett társat, kikkel félórai kalandozás után végre feljutánk a' tetőre, hol kellemesen lepeltünk-meg a' számos csoportra oszlott ácsorgó vagy heverésző vendégsereg által, kik vidám zene mellett beszélgetve mulatozának, míg némelyek pipázva bodorfüsttel törekvének rontani a' jó levegőt; itt azonban nem foghattak-ki rajta. Több külön rendű pap, katona, megyei 's városi tisztviselő, tudós, tanító, orvos, ügyész, művész és az „ész“nek sokféle tisztos fajai a' legbarátságosabb egyetértésben vegyültek össze 's vidoran élvezék a' magasban a' szép vidék és messze-kilátás gyönyöreit, mint talán életében egyszer tett fárasztó utjoknak kedves jutalmát. Szíves gazdánk később egy lombokkal övezett tágas körbe vezetett a' valódi férfias oszonnához, és csak itt adta-elő a' multságának igazi célját, melly nem más vala, mint e' barátságos körben megemlékezni azon magas férfiről—érsekünkről—ki a' távolban emlékét ünneplé azon napnak, melly őt fényes pályájára vezette, 's kit mindnyájan mi jelen voltunk mélyen tisztelünk; ékes szavakkal festé derék gazdánk a' tiszteltnek sok érdemeit a' haza, emberiség és Eger iránt, mellyek halmazát naponkint nevelni törekszik, 's hogy ezt minél magasbra emelhesse, hosszú életéért buzgó fohászt küldött az egek urához; és mi szívből fakadt, éljenti harsogánk az ő-Eged tetőn 's ohajtásinkat viszhangozák a' völgyek, és mozsarak durrogási tudaták az alattunk volt hegyeken szüretelő gazdákkal és távolabb városi 's vidékiekkel. E' közben vigan költök-el a' jó gulyáshust és sült Egednek—Vörösmarty-éneklettel—tüznedvével, míg társaink egy része körbe állván dalolva bujdosztaták kézzelkézre a' teli poharat, mi pedig a' tűz körébe sietlénk dacolni az esti lég hűsével. 'S a' sötét est csak hamar bekövetkezék, 's mi tüzet rakánk nem épen nagyot, csak mint egy házacská, 's megvilágosítók Egedünket, mint Skótzia szalás flai szokták havasait örömeinkben; majd ismét lassabban tüzelénk, és néhány társink elboríták a' hegytetőt röppentyű (rakéta)-özönnel, míg végre Leifer János derék ifju gyógyszerészünk mintegy félóraig tartott görög tüzzel világosította ki azt kellemes látványul a' távol városiaknak. Nyolcz óra lett 's megelégtülve a' napörömeivel hosszú sorban vonultunk a' hegyről alá az emelkedni kezdett fagyásnak indult teli hold világánál dal és zene kíséretében, és két órai utunk végeztével köszönve gazdánk szivességét, baráti kézzorítással oszlottunk szét a' díszes lyceum-téren, magunkkal hozván october 18ka és tisztelteink-tárgyának emlékét csendes lakunkba, hol az élvezett örömeikért kifárasztott tagjainkat megpihentetni kétségkívül mndegyüknek főgondja volt. Ez képe azon érdekes szüreti multságának, mellyhez hasonló Egerben még nehezen volt, 's melly csak azért is különös, hogy mi szíves gazdánk szőlőjét nem is láttuk, és felőle csak annyit mondhatunk: hogy ott van a' part alatt, mellyen vigadtunk; a' part azonban egy kissé igen magas, ezért épen nem jött kedvünk a' lesétálásra, 's kíváncsiságunkat azzal nyugtatók-meg, hogy jóllaktunk szőlőjének igen edes ízű termésével. — (Vége köv.)

(Fáy András nyilatkozatára, a' Pesten felállítandó főiskola ügyében.) Nemes Somogy vmegye e' tárgy körül elfogulatlanul tanácskozva, mennyire emberileg mondani szabad, tévelygés nélkül hozta érintett határozatát, mellyben megvényk többsége, a' honunkban szétágazónézetek, irányok, érdekek és erők egyesülését korunk első szükségének tartván, nem helyeselhetette azon véleményt, — nem osztozhatott azoknak fáradozásaiban, kik Pesten, a' már ugyis fenálló országos kir. egyetem mellé, még egy főiskolát alapítani törekszenek, — még pedig azért nem, mert bár a' legtisztább hazafiai buzgóság szülöttje lett légyen is ezen eszme létesítése, mégis — ha nem ellenséges vetélkedést, (mit ugyan Somogy RRei sem említett határozatukban, sem tanácskozásaik folytatában nem állítottak) — de bizonyosan a' nemzeti erők újabb megoszlását és egy olly sok jószággal felruházott intézet iránt, mint pesti egyetemünk, megvetést, vagy legalább káros hanyagságot tanusítana. — Senki sem gondolta ugyanközülünk, hogy egy új egyetem felállítása szándékolatik névre és formára; de igen azt, hogy egy már létező főiskola mellé még egy másik főiskola ohajtatik, mellyben hasonló felsőbb tudományok fognának taníttatni, és épen ezt tartják Somogy RRei fölöslegesnek, sőt nemzeti erőnk és tehetségink parányisága mellett károsnak is; mert: mostani egyetemünk vagy jó, és a' XIX. század felvilágosodottságának megfelelő, vagy

nem; — ha igen, akkor hozzá kapcsolván a' protestans theológiát, minden további fáradság nélkül éltünk; — ha nem az, ugy egyesített erővel kell törekednünk azon, hogy annyi nemzeti kincs parlagon ne heverjen, hanem czélszerű rendezkedés által összes nemzetünknek (protestansnak ugy, mint katholicusnak) legjobb hasznára fordíttassék. — Ezen okoskodásban pedig nem zavarnak meg bennünket aze' tárgy körüli eddigi nyilatkozatok, értesítések; mert azt, hogy egyetemmé legyen az érdeklött főiskola, mint mondám, soha sem áldottuk, hogy pedig a' felekezetiesség ármánykodásainak tisztátlan forrásából eredett légyen az eszme, nem gyanítottuk; de igen azt, hogy létesítésében az ugys esekély nemzeti erők szétágazására újabb osztógát leszen. — A' midőn pedig az új iskola buzgó alapítóit a' minden magyarral közös egyetemre figyelmezteljük, és testvéri karokkal hijuk meg őket a' talán hiányos intézet kijavításához, semmikép sem fogjuk meg, lehet e' a' szentgellérti parabolát ránk alkalmazni. Nem idegen ház az, tisztelt hazafi! hova mi protestans polgártársinkat utasítjuk, közös tulajdona ez minden magyarnak, közös javakból alapítva, nem kell abban bért fizetni, 's nem szabad magyarnak magát abban vendégnek nevezni, ez csak a' keseredés szózata lehetne; — de igen, kell a' közös ház tágitásán, javításán közösen munkálkodni, és addig, míg sikerülhet, tünni és fáradni. Ne is essünk kétségbe a' felett, hogy egyetemünket — mint a' nyilatkozat mondja — százados békőiből kifejtteni és a' műveltség mai fokához alkalmazni soha sem lehetne; több az már, mit csak pár évtized előtt is még a' lehetetlenek közé soroztak, 's ime ma azok létezése felett örül a' haza! Vagy csak protestans polgártársaiknak szabadna jó iskolákat alapítani? mi pedig e' részben örökös helybenmaradásra lennénk kárhoztatva! — ez az, mit én nem foghatok meg, és ha csakugyan mégis így lenne, több szeretetet keresek protestans testvéreinknél, sem hogy kizárólag magoknak alapított (ex supposito) jó iskolákkal megelégedve, minket velök egy hazának fiait — e' részben e' jobbra törekedő fáradalminkban ne segítenének. — Igen méltányoljuk mi mind azt, mit a' tisztelt nyilatkozó protestansok érdekeinek nevez; csak azt nem tehetjük fel, hogy ezek ollyanok, mellyek miatt nemzeti egységbeni erősödésünk örökké lehetetlen legyen, mi katholicus iskoláinkat szinte mint a' protestansokét, ugy kivétező alkalmaztatni, hogy azokban minden vallásbeliek kölcsönös testvéri szeretettel gyakorolva művelődhessenek, ez volt Somogynek több országgyűlésen kijelentett utasítása, ezen meggyőződésből született érdeklött határozata is. Nem nyujtunk mi éhesnek pékszarvas helyett kajla holdvilágot, testvéreileg szegjük meg inkább veletek a' közös anyánk sütötte házi kenyereit, melly hatán nem elég jóízű lenne, fáradjatok, izzadjatok velünk tisztább buzát természetni, szebb lisztet őrteni, és azt jobban megsütni. — Végre mi a' pénzüszveget illeti: annak egybegyűlésén kételkedni semmi okunk sincs, sokat tett már a' protestansok buzgósága, sem hogy ezen újabb áldozatot is — ha szükségét megismerendik — összeadni képesek ne lennének: annyit mégis szabad legyen megemlíteni, mikint a' már fenálló protestans iskoláknál a' tanítók számát szaporítani — ne hogy ugyanazon egyed három négyféle tanulmánytis kénytelenitessék előadni — őket jobb fizetés mellett gond nélkül állásba helyeztetni, és azokat nagyobb városokba áthelyezni 'stb. a' teendők sorában aligha elsőbb lépések nem lennének. — Somssich Pál.

Hírlap-kivonat.

Századunk. A' 81. számban „egy sujtásos magyar“ a' háziadó elvállalása ellen ír. Noha u. m. két dicső hazafi Kossuth L. és Sztáray A. szólat föl a' háziadó elvállalása mellett, mégis kénytelennek érzi magát ellene nyilatkozni „mert hiszen legalább még eddig szabad magyar vagyok.“ Később pedig ezt mondja: „Az angolok is szabadok, mégis néha annyit kell fizetniök, hogy néha azt sem tudják hol áll a' fejük, 's egy két lordon kívül a' nép majd éhen hal.“ Mégis csak szeretnők tudni ezek közt, mi összefüggés? Talán azért hal éhen az angol, mert lordja is fizet? De halljuk csak tovább „Ha ujtóink vágyai szerint menne, maholnap bolond is lesz a' paraszt, ha igrkezni fog. A' paraszt igen helyesen így okosodik: mit igrkezzenem, mit fáradjak, hisz tesz a' nemes mindent mind anyagilag mind szellemileg érettünk; tehát legjobb ha heverek a' bundámon, 's pipázva nézegetem, mikép fizet helyettem (?) a' nemes ember. — A' p. Hírlapban ezt is olvassuk: Wer den Teufel zum Fuhrmann macht, braucht nicht zu fragen, wohin di Reise geht? Uram! ez sokkal előbb a' házi adó pártolóra alkalmazható. Miért? nem mondja meg a' sujtásos magyar, hanem így folytatja: „De uraim! még Helme-czy ur is a' Társalkodóban ezt mondja Erdélyről: Augustus 12dike nagy nap volt; kimondatott azon egyedül igaz elv, miszerint minden ember tartozik köz részt venni a' közhaza köz munkáiban. Illyen az utesinálás 'sa't. Uram bocsáss meg neki! 'S így foly egy fölkiáltás a' másik után, 's a' ezikk e' fölkiáltással végződik „Ne fizessünk háziadót!“ Mi sok illy katonát ohajtunk az ellenvéleménynek; mert ugy azt védőji teendik nevetségessé. Fegyverre sujtásos vitézek! A' 82d. számban tudósítatunk, hogy Leinberger vékony rézpléhül készít „óriás léglabdát“ melly „15 mázsányi anyagu, 52 mázsányi teherre készíthetnek léghajót. szemenlyekre. És e' számítás szerint 500 mázsányi teherre készíthetnek léghajót. Illy léghajó 24 óra alatt 100 m. fd. et haladhat lassu szélben, kedvező szélben pedig még tovább 's 200 m. fd. et is. A' mesterség 's tudomány minden barátai föl fognak szólíttatni, hogy járuljanak 5 frettal Némethonnak első léghajózási társaságához. (Az öszszes költség az első léglabdára 5 ezer frtot teend.) Leinberger léghajójával Némethon minden minden városát meglátogatandja, mellyben az egész pártoló munkás biztosság alakult, hogy kiki lássa, 's elismerje, mit tervez. A' hajót négy férfi kormányozhatja. Kétséget sem szenved hogy Leinberger ur a magyar fővárost is meglátogatná, 's nálunk is négy személyt beavatna az építés titkaiba, ha a' föltézetett biztosság nálunk is alakulna. Rajta tehát ha röpülni akarunk. A' megfontolva haladók természetesen honn fognak maradni. —

A' **Világ** (85) azt mondja erre „melly legalább tudjuk, mit ugyan a' világerért sem hittük volna, hogy a' Hírnök repül. Bon voyage messieurs! Természetes hogy ovakodni fogunk a' fontolatlan léghajósokkal repülni.“ Hát még a' Hírnök is fontolatlan! Perse; csak a' világ az igazán fontoló = maradó.

Szervecs.

(Mihály hg a' bánsgba utazott. Sándor hg körlevele. Orosz politika.) Pétervárad tudósítás szerint Mihály hg nov. 1jén d. u. 5 óraker Péterváradra érkezett egész kíséretével 's a' „zöldfa“ című vendégfogadóban a' várban megszállott 's novemb. 3dikán onnan sógorához rudnai Nikolicshoz utazott el, kinek jószágán szándékozik tartózkodni. Nagybátyja Obrenovics Jefrem pedig Ujvidéken

*) Neve az egri legmagasb és legjobb bortermő szőlőhegynek, mellynek tevény azonban mintegy negyedrésze már nem terem szőlő kövességemiat. E' tevény azonban mintegy negyedrésze már nem terem szőlő kövességemiat. E' tevény azonban mintegy negyedrésze már nem terem szőlő kövességemiat.

sulokhoz küldött jegyzékben pedig minden rá fogott gyanút 's kegyetlenségéről terjesztett híreket magáról elhárítani törekszik. Belgrádban nagyon tartottak attól hogy Oroszország a szerb forradalmat nem helyeslendi 's Mihály hg visszaiktatását követelni fogja, sőt voltak, kik azt hitték, miszerint ha a porta e' kívánatát nem teljesítendi, nyílt háborút üzenend Törökországnak. Az oláhországi esemény immár eloszlát minden félelmet, miután világos, hogy Gyika hoszpodár csak az orosz óriás kedveért mozdították el férfián 's népet boldogítólag viselt hivatalától. Az orosz kabinet ugyanis Gyika elmozdítását, ki mindig szálla volt szemében a' moszka kormányhoz nem szítása miatt, tette föltételeül a' szerviai lázadás helybenhagyására nézve 's a' porta úgy hívé, hogy már csakugyan kell valamit tennie az oroszán kibékítéseért. Sőt a' fejlemények, névszerint Buteniell röglöni megjelenése Konstantinápolyban, ki a' kelet viszonyait legjobban ismeri, továbbá a' czár gyors sietése fővárosába, mind olly tünemény, mik igen valószínű teszik, hogy Szerviát is főleg orosz ármány dönté meg. Az oroszoknak ugyanis tüske volt szemében azon kis alkotvány, mit a' szerb népnek Milos adott 's Mihály fentartani, az orosz befolyást pedig mindinkább gyöngíteni törekvők. És így Törökország remélt önálló ereje itt is kijátszott 's ha a' többi nagy hatalom közbe nem járul, úgy a' porta egészen orosz folyamom lézengend 's így az ingadozó kormányt fogja é a' gyermek szultán férfi karral vezethetni? Török ország után legközelebb érdeklí a' vész Ausztriát, hol Nadeshdin utazójok szinte sok oroszot (?) talált, kik 4 százados elszakadásuk után is megtarták nemzetiességüket. Hogy az orosz ausztriai birodalomból is tegyen foglalásokat, azt még senki sem állítja; de azt felednünk nem szabad, hogy Szerviának elfoglaltatása már nagy készítő lépés a' nemzetelő hódításhoz. — Ujabb hírek szerint Emin efendi nov. 1jén d. u. 4 óraker érkezett csak Belgrádba 's az iktatás csakugyan 7dikén ment végbe, miről bővebb tudósítások azonban még nem érkezének. — Vucicot a' győztes párt nagyon magasztalja, sőt hazánkban is vannak szerbek, kik őt nagy hősnék tisztelik; a' megbukott párt ellenben folyvást szörnyüket ir Vucicot kegyetlenkedéseiről.

Spanyolország.

(Vélemény Spanyolország állapotjáról. Elegy.) Armand Marrast Spanyol országban utazik jelenleg, 's Bilbaobul ezeket írja a' spanyol kormány 's ország jelen állapotjáról: „Espartero komolyan törekvők már az írott törvényeket az önkény kezeiből kiragadni, 's az ország minden résziben illőn végrehajtatni, 's több helyen olly szerencsés volt a' törvények végrehajtoinak választásában, hogy csakugyan kevesen panaszkozhatnak e' tekintetben a' kormány ellen. Így például Biscaya olly jelesül kormányoztatik, hogy bármely tartomány is örvendhetne, ha olly jeles törvénykezelőkkel birna. Meg kell azonban vallani, hogy Espartero választása nem mindenütt sikerült 's számos helyen a' törvényszerűségnek nyoma sincs, hanem legkorlátlanabb önkény 's megvesztegetési rendszer uralkodik, mit leginkább az általános pénzhiánynak kell tulajdonítani, minek következtében a' tisztviselők úgy szólván kénytelenek magokat megvesztegettetni, ha éhen nem akarnak elveszni. — Don Francisco infans igen szeretne Madridba visszatérni, de Espartero makacsságán teljességgel nem bír kifogni. — Zurbano zsarolásai Cataloniában épen nem szűnnek, sőt inkább napról nap-

ra növekednek, 's az egész tartományban zúgolódnak már ellene. — Arguelles a' gyámi hivatalt most is folytatja a' királyné körül. —

Anglia.

(Elegy.) London oct. 30ikán: „Cambridge Augusztá kir. hgnő és Mecklenburg-Strelitz német hg közt szerelmi viszony támadt, melly utóbb olly reménydús alakban kezd mutatkozni, hogy a' királyné a' szerelmes pár összekeléséhez családfelei meg egyezteté adván, a' dolog tökéletesen kiegyenlített. — A' belminister még karácson előtt szeretné a' parlamentet megnyitni, mivel a' népínsége olly magosra emelkedék, hogy következményei iránt nem bírja magát megnyugtanni. Peel ellenben igen fél a' parlamentnyitástól, mert az országos jóvedelem ismét csökkent, mi az alsóháznak nem igen fog tetszeni, a' ministerelnöknek pedig nem legkellemesb ízű gyümölcsöket termend. — Egy tartományi börtönben nem rég egy fiatal ember a' lég 's bánásmód rosszasága miatt meghalt, mi igen nagy zajra szolgáltatott alkalmat. — A' gyárkerületekben visszatértek ugyan munkájokhoz a' napszamosak, de az elégtelenség szikrája most is hamu alatt lappang még, 's egyetlen szellőske ismét magos lángokra lobbanthatja ezt, mi helyt a' közelítő télel a' szükség is ujonnan fenyegetőbb alakban lépend föl.

Franciaország.

(Részletek a' moszka czár vallási türelmetlenségéről. Elegy.) Paris, nov. 1jén: „A' Jour. des Débats egyik legújabb számában részleteket közöl Mikló s czár vallási zsarolásáról, miket XIVdik Lajos protestantismus elleni merényeivel hasonlít össze. Így például a' nagy francia király a' protestans papok számát csökkenté, a' czár is; a' király parancsolá, hogy a' külön vallási felekezeti papok, egymást hivatási munkálkodásikban helyettesítés által ne pótolják 's ne segítsék, más vallásu cselédet ne tartsanak, 's a' mesterek más vallásu inast ne fogadjanak be, a' czár ugyanezt parancsolá; a' király számüzetéssel 's jószágvessztéssel bünteté azt, ki protestans vallásra tért, a' czár attól, ki kath. vallásra tér, jószágát elveszi, gyermekeivel együtt, 's örökre kolostorba zárataja őt, tétitőjét pedig főlsegámulási bűnben marasztaltatja el, mig a' katolikusokat, kik görög vallásra térnek, jutalmakkal tetézi. De a' czár még többre megy, időről időre ugyanis a' katolikusokat hivatalosan összeírataja 's görög vallásuaknak nyilatkoztatja, 's jaj annak, ki azontul a' görög böjt napjaiban olajos babot enni vonakodni merészlene! Szokás továbbá, hogy a' moszka pap kedve szerint katonasággal hajtatja templomba a' katolikusokat 's meggyóntatja 's erőszakosan görögökké szabja. Továbbá minden kath. predikáziót előbb görög pap censurál meg, mielőtt elmondatnék. 'S ez most történi meg, a' 19dik század közepén, midőn mindenütt a' türelmesség szelid szelleme kezd uralkodni! — Híre járt, hogy Lajos Fülöp mindjárt kamranítás után Nemours hg javára le akar mondani a' francia koronáról. E' hír alaptalan, mert Lajos Fülöp a' francia koronáról nem rendelkezhetik, 's hogy ez jelenleg a' parisi, annak halála után pedig a' chartresi grófot illeti. — Joinville hg hihetőleg házasságra fog kelni a' brazilai császár egyik nővérével.“

Mai számunkkal adjuk a' REGÉLŐ PESTI DIVATLAP 1843ra szóló előfizetési hirdetményét.

É R T E S I T Ő.

Gőzhajójárás Bécs, Pest es Orsova közt Novemberben:

Pestről Bécsbe indul regg 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik este)
Pestről Zimonyba 's Orsovára indul november hó 12, 18, 22 's 26kán.
Pestre Zimonybul 's Orsováru érkezik november hó 17, 21 's 27én.

Gyapju-eladás.

818. szám. A' kir. örök-alapítványi tettes nagy-kövéressi urodalom részéről f. évi december hónap 18án délutáni három óraker Temesváron az urodalmi Józsefvárosi magtárban tartandó közönséges árverés után az igazíri juhászatbeli idei nyírésű nemesített gyapju 2478 3/4 font tavaszí, és 316 f. báránygyapju mennyiségből álló elfogván adatni, azon árveréshez a' venni kívánók hivatalosak. Kelt Nagy-kövéressen october 23án 1842.

A' kir. örök-alap. tettes Nagy-kövéressi urodalmi tisztartói hivatal által. Major János tisztartó. 1-3

F. 1842ik évi novemb. 15ik napján, a' Borz utcában Boronkayféle házban, különféle házbutorok bírói árverés után a' többet ígérőnek el fognak adatni. Pest 1843. nov. 19én. Láta Szán. hó József m. k. küldött végrehajtó. 1-3

Hirdetés.

A' nmgm m. kir. udv. Kamara rendeletéből közhírré tétetik, hogy f. e. nov. 26án az ó-budai kir. kamrai urodalmi írószobában követk. k. hasznvételek nyilvános árverés mellett a' következő 3 évre ismét haszonbérbe adatnak; jelesen

a) az országos és heti vásárok jóvedelme O-Buda koronai városban 1843-ki febr. 1től kezdve.

b) a' kis-inghi pusztán O-Buda mellett lévő csapszék mart. Ijtétől kezdve; továbbá

c) a' dunai halászat O-Budától kezdve Monostorig.

d) a' dunai halászat a' visegrádi koronai uradalom vidékén.

e) a' békásmegyeri határban a' szőlők feletti kőbánya.

f) mind a' két kőbánya a' budakeszi határban.

g) a' maria-eicheli vendégfogadó a' budakeszi erdőtelken.

h) a' bogdányi fogadó és mészárszék 2/16 h. hozzátartozó réttel.

i) a' visegrádi fogadó, mészárszékkel.

k) a' kospallaghi fogadó mészárszékkel, 's hozzátartozó 5 2/8 hold szántófölddel.

l) a' kisoroszi fogadó.

m) a' visegrádi malom hozzátartozó 3 hold szántófölddel.

n) a' visegrádi határban a' lepencz-pataki malom.

o) a' visegrádi kereskedőbolt 's lakház. Végre

p) az ó budai határban fekvő ugynevezett ökörrett 5 1/4 holdjával 1843ki majus 1től kezdve.

Bérleti szándékozók a' fenn kitelt napon 's helyre, délelőtt a' rendszertint órákon, a' szokott bánatpénzzel 's biztosítékkal 's egyéb szabályszert

megkivántatóságokkal ellátva jelennek meg. A' haszonbéri föltételek az említett hivatalszobában előre is megtekinthetők. Későbbi ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. 1-3

Árverési hirdetés.

Minekutána az 1841dik évi szeptember 26kán a' budapesti kir. épületeknél 18 2/3 évben előforduló fazekas munkákat érdeklő áresökkentés a' nmgm magy. kir. Kincstárnak 1842-dik évi 3674dik számához képest jóvá nem hagyatott; ennelfogva ugyanazon kegyes rendelés következtében, a' kir. építési főigazgatóság által közhírül adatik; hogy 1842ik évi november 21kén az itt lévő kir. kamrai épület 2dik emeletében a' számvévi tisztőség biztossági szobájában, reggeli 9 óraker az említett fazekas munkáknak helyreállítás ismét áresökkentés után a' legkevesebbet kérőnek által fog engedtetni.

Ezen árveréshez tehát mindazon mesterek, kik az említett munkákat felvállalni szándékoznak, és a' 90 pt. bánatpénzt letenni képesek, azon észrevétellel meghivatnak; hogy az említett bánatpénz, melly az áresökkentés bevégeztével meghatározandó és kezeség fejében letendő sommába beszámíttatni fog; melly kezeségi összeg azonban a' szerződésnek felsőbb helyi jóváhagyása után, akár kamatos status-papirosok, akár házakra vagy házhegyekre 's egyéb birtokon törvényes idomban szerkezett bizonyítványok által kieserélthetetik. A' közelebbi föltételek az áresökkentés napján közönséggé fognak tétetni, mellyek azonban addig is valamint az előlegesen meghatározott munkabér is a' rendes hivatalos órák alatt Budán a' kir. építész főigazgatóság hivatalánál megtekinthetők. — Egyszersmind arra figyelmeztetnek az illető műmesterek; hogy azon esetben, ha az áresökkentés által megállapított munkabér az épen említett és előlegesen meghatározottnál alább szállna, későbbi ajánlatok el nem fogadtatnak. A' kir. magyarországi építési főigazgatóság által Budán 1842dik évben october 31én. 1-3

Magyar Diszötözetek iránti jelentés.

2) Alulirt azon isméretes bizodalomért, mellyet iránta a' nagyérdemű magyar közönség több év óta nyilvánítani kegyeskedett, hálás köszönetetevén, jelenti alázatosan, hogy jelenleg nagymennyiségű Atila-dolmányok téli 's nyári zekék, magyar nadrágok, téli Burkonyok posztóbul vannak készen a' legutolsó izlés szerint. Felvállal egyszersmind mindenféle megrendelést 's legfőbb törekvésének tartja a' t. ez. közönségnek benne helyezett bizodalmat továbbra is megnyerni. — Boltja vagyon uri utca 614 szám t. Jankovich Miklós ur házában a' posta mellett. Tóth Gáspár magyar szabómester. 3)

Hirdetés.

Ns. Torontól vármegye elagott tisztviselői nyugintézetének cz. részvényeséi, az intézet állapotját, számadások vizgálatát, és nemelly esedezvényeket tárgyalandó tanácskozás végett f. 1842dik évi dec. 5ke délutánjára N. Beeskerek mezővárosba általam az alapszabályok értelmében tisztelttel meghivatnak. Kelt Beodrán oct. 28án 1842. beodrai Karátsonyi László nyugintézeteli elnök. 1-3